

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Johdanto

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa huoltovarmuuslainsäädännön kokonaistarkastelun tulevalla vaalikaudella sääntelyn ajantasaistamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta. Huoltovarmuuden turvaamisesta vuonna 1992 annettu laki kumottaisiin. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi vuonna 1982 säädettyä turvavarastolakia.

Tausta

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 12.1.2024 poikkihallinnollisen työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992) sekä Huoltovarmuuskeskuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (455/2008) uudistamista.

Työ- ja elinkeinoministeriö perusti lakityöryhmän asettamisen yhteydessä rahoituksen alatyöryhmän, jonka toimikausi on sama kuin varsinaisella työryhmällä. Lisäksi työryhmä on perustanut materiaallisen varautumisen alatyöryhmän.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle budjettilakina syyskuussa 2025.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on perustaa virastomuotoinen Huoltovarmuuskeskus, mikä vastaisi paremmin muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaatimuksiin sekä selkeyttäisi Huoltovarmuuskeskuksen viranomaisasemaa. Huoltovarmuuskeskuksella on tällä hetkellä hallintotehtäviä, ja se käyttää julkista valtaa ja merkittävääkin julkista valtaa. Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät säädettäisiin nykyistä selkeämmin lain tasolla sen varmistamiseksi, että sääntely täyttää perustuslaissa säädetyt vaatimukset. Samalla Huoltovarmuuskeskuksen hallintomallia uudistettaisiin vastaamaan paremmin valtion virastomallia. Huoltovarmuuskeskuksen työntekijöiden työsopimussuhteet muutettaisiin virkasuhteeksi. Eri ministeriöiden mahdollisuuksia osallistua huoltovarmuuskeskuksen ohjaukseen parannettaisiin perustamalla horisontaalisesti toimiva Huoltovarmuuskeskuksen

ohjausryhmä.

Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuustoimenpiteiden rahoitusmalli uudistettaisiin siten, että osa rahoituksesta tulisi valtion talousarviosta ja osa huoltovarmuusmaksusta. Muutosten tavoitteena on varmistaa Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuusrahaston riittävä rahoituksen taso.

Valtion varmuusvarastoja koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin määrittelemällä valtion varmuusvarastojen perustamisen sekä käyttöönoton menettelyt. Lakiin lisättäisiin säännökset tuotantovarauksista ja suorituskykyvarauksista. Lisäksi turvavarastolakiin esitetään tehtäväksi lähinnä teknisiä muutoksia.

Julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja järjestöjen yhteistyömalliin ei tehtäisi merkittäviä muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian vuonna 2026.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Oikeusministeriötä pyydetään antamaan näkemyksensä erityisesti lakiesityksen 23–28 §:stä.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet --> Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/25055/2023.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem(at)gov.fi tai postitse osoitteeseen Työ- ja elinkeinoministeriö, PL 32, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/25055/2023. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus TEM085:00/2023). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 11.8.2025.

Ruotsinkielinen materiaali lisätään palveluun myöhemmin.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat:

Johtava asiantuntija Mirjami Tanner (TEM), puh. 029 504 7167, mirjami.tanner(at)gov.fi, (poissa 30.6.–1.8.2025)

Hallitusneuvos Eeva Vahtera (TEM), puh. 029 504 9009, eeva.vahtera(at)gov.fi, (poissa 30.6.–1.8.2025)

Erityisasiantuntija Aino-Inkeri Miestamo (TEM), puh. 029 504 7238, aino-inkeri.miestamo(at)gov.fi, (poissa 14.7.–10.8.2025)

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM085:00/2023> - Hanke valtioneuvoston hankesivuilla / Projektet på statsrådets projektsida

Liitteet:

[Liite 1_HE-LUONNOS LAUSUNTOVERSIO 23.6 .pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi

[Liite 2_VM eriävä mielipide 18.6. HE-luonnokseen.pdf](#) - Valtiovarainministeriön edustajan eriävä mielipide esitysluonnokseen

Jakelu:

Ahvenanmaan maakuntahallitus - Ålands landskapsregering
Akava
Digita Oy
DNA Oyj
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Elintarviketeollisuusliitto ry
Elisa Oyj
Energiateollisuus ry

Energiavirasto
Espoon kaupunki
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskus - The European
Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats
FIMEA
Finanssiala ry
Finanssivalvonta
Finavia Oyj
Fingrid Oyj
Helsingin kaupunki
Huoltovarmuuskeskus
HUS - Helsingin ja uudenmaan hyvinvointialue
Hämeen ELY-keskus
Ilmatieteen laitos
Insta Group Oy
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
JHL ry
Juko ry
Jyväskylän kaupunki
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kainuun ELY-keskus
Kansallisarkisto
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kaupan liitto
Kemianteollisuus ry
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen ELY-keskus
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uusimaan hyvinvointialue
Keskuskauppakamari
Keskusrikospoliisi
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Korkein hallinto-oikeus
Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus ry
Kumiteollisuus ry
Kuntaliitto
Kuopion kaupunki
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lahden kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Liikenne- ja viestintäministeriö
Linja-autoliitto ry
Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Luonnonvarakeskus Luke
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääke- ja terveyshuolto ry
Lääketeollisuus ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
Marttaliitto
Medialiitto
Meriteollisuus ry
Metsä Board Oyj
Metsäteollisuus ry
Museovirasto
Neste Oy
Oikeuskanslerin virasto
Oikeusministeriö
OP ryhmä
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun kaupunki
Palta ry
Pirkanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Poliisihallitus
Porin kaupunki
Puolustusministeriö
Puolustusvoimat
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päivittäistavarakauppa ry
Rahoitusvakausvirasto
Rajavartiolaitos
Rakennusteollisuus RT ry
Ruokavirasto
Sailab - MedTech Finland ry
SAK
Satakunnan ELY-keskus
Satakunnan hyvinvointialue
Sisäministeriö
SOK-yhtymä
Sosiaali- ja terveysministeriö
SPEK
SPR
SPR
SPR/ veripalvelu
STTK

Suojelupoliisi
Suomen Huolinta- ja logistiikkaliitto ry
Suomen Kiertovoima ry – KIVO
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
Suomen Pakkausyhdistys ry
Suomen Pankki
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö - SPEK
Suomen Satamaliitto ry
Suomen Satamat ry
Suomen Sähkö- ja Teleurakoitsijaliitto STUL ry
Suomen Taksiliitto ry
Suomen Tekstiili ja Muoti ry
Suomen Varustamot ry
Suomen Vesilaitosyhdistys ry
Suomen Yrittäjät
Säteilyturvakeskus
Tampereen kaupunki
Tasavallan presidentin kanslia
Teknisen kaupan liitto ry
Teknologiateollisuus ry
Telia Oyj
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL
Traficom Kyberturvallisuuskeskus
Turun kaupunki
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Turvallisuuskomitean sihteeristö
Työeläkevakuuttajat TELA ry
Ulkoministeriö
Uudenmaan ELY-keskus
Valio Oy
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
VALVIRA
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vantaan kaupunki
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Väriteollisuusyhdistys ry
Väylävirasto
Yhteinen Toimialaliitto ry
Yleisradio
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

- 1. 1 § Lain soveltamisala ja tavoitteet**
- 2. 2 § Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset**
- 3. 3 § Huoltovarmuuskeskuksen asema ja toimiala**
- 4. 4 § Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät**
- 5. 5 § Pääjohtaja ja johtoryhmä**
- 6. 6 § Työjärjestys**
- 7. 7 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjaus**
- 8. 8 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmä**
- 9. 9 § Huoltovarmuuden yhteistyöryhmä**
- 10. 10 § Huoltovarmuusneuvosto**
- 11. 11 § Sektorit, poolit ja toimikunnat**
- 12. 12 § Valtion varmuusvarastointi**
- 13. 13 § Valtion varmuusvarastoja koskeva päätöksenteko**
- 14. 14 § Varmuusvarastoituja lääkkeitä, lääkinnällisiä laitteita, henkilösuojaimia ja muita terveydenhuollossa käytettäviä tavaroita koskeva päätöksenteko**

- 15.** 15 § Tuotantovarausten ja suorituskykyvarausten hankinta
- 16.** 16 § Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu
- 17.** 17 § Huoltovarmuusrahaston hallinto
- 18.** 18 § Kirjanpito, tilintarkastus ja tilinpäätös
- 19.** 19 § Lainanottovaltuus
- 20.** 20 § Tuen myöntämisen yleiset edellytykset
- 21.** 21 § Muissa laeissa säädetyt tuet ja korvaukset
- 22.** 22 § Omaisuuden siirtyminen
- 23.** 23 § Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus
- 24.** 24 § Tietojenantovelvollisuus
- 25.** 25 § Salassa pidettävän tiedon luovuttaminen
- 26.** 26 § Virka-apu
- 27.** 27 § Uhkasakko
- 28.** 28 § Huoltovarmuusrikkomus
- 29.** 10. luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

30. Muu asia, jonka haluatte tuoda työryhmän tietoon

Tanner Mirjami
Työ- ja elinkeinoministeriö

Tanner Mirjami
Työ- ja elinkeinoministeriö